

conține toate datele privind rețelele edilitare, infrastructura rutieră, siturile arheologice și zonele de monumente istorice, restricțiile legate de protecția mediului.

Registrul național al construcțiilor, ce va fi interconectat cu platforma digitală națională, va conține datele cu privire la toate construcțiile autorizate în țara noastră începând cu sfârșitul anului viitor, edificate cu finanțarea publică sau privată.

Strategie de urbanism unitară pentru zonele metropolitane

Viitorul Cod legislativ va introduce și concepte noi, cum este Planul Urbanistic General, respectiv Planul Urbanistic Zonal al zonelor metropolitane. Un proiect al legii zonei metropolitane este în prezent pe circuitul de aprobare, urmând să fie înaintat Guvernului și apoi Parlamentului spre adoptare. Acest proiect urmărește colaborarea între centrul zonei metropolitane și zonele periurbane. ”Pentru această zonă metropolitană va fi creat și mecanismul elaborării unui PUG al zonei metropolitane, respectiv a PUZ-urilor zonei metropolitane, astfel încât să avem o strategie unitară pe partea de urbanism pe întreaga zonă și să nu fie fragmentată această strategie”, subliniază ministrul Cseke Attila.

Alt element de noutate îl reprezintă simplificarea procedurii de autorizare pentru obiectivele de mobilitate urbană, cum sunt rastelele pentru

biciclete și trotinete, punctele de încărcare a vehiculelor electrice. Acestea vor putea fi montate pe baza unui simplu aviz de amplasare.

Platforma unică de planificare și autorizare a construirii va fi formată din două componente.

Prima va fi Geo-portalul național de urbanism care va cuprinde toate planurile de urbanism în format GIS (sistem informatic geografic).

A doua componentă va fi Ghișeul unic național care constituie platforma digitală de intermediere a relației dintre solicitanți și autoritățile administrației publice competente privind cererile de eliberare a actelor de informare cu privire la documentațiile de urbanism, precum și cererile aferente autorizării lucrărilor de construcții.

Întrucât în prezent se înregistrează probleme majore, practici neunitare și uneori chiar blocaje administrative la nivelul procesului de autorizare în construcții, Codul propune o adevărată reformă în acest domeniu pe mai multe paliere:

- diversificarea categoriilor de autorizații și simplificarea procesului de autorizare în funcție de categoria lucrărilor de construcții: construcții noi, intervenții pe clădiri existente, intervenții pe clădiri monument istoric sau clădiri din zone protejate;
- pe lângă o categorie de lucrări care nu necesită autorizare, se introduc noi categorii pentru care este necesară execuția pe bază de proiecte de execuție, respectiv notificarea autorității publice pentru lucrări de tip garaje, terase acoperite, bucătării de vară, chioșcuri sub 50 mp, locuințe sub 150 mp în mediul rural, care nu se află în zone protejate, dacă sunt făcute după proiecte tip puse la dispoziție de autoritățile publice centrale sau locale în parteneriat cu Ordinul Arhitecților din România;
- dezvoltarea sistemului de ghișeu unic digital (one stop shop) pentru obținerea certificatelor de urbanism, avizelor și acordurilor necesare și autorizațiilor de construire;
- asigurarea cadrului legal pentru intercorelarea bazelor de date și instituirea de protocoale de cooperare pentru operaționalizarea ghișeului unic de la nivelul primăriilor, respectiv comunicarea online între primării și entitățile avizatoare pentru reducerea birocrăției, costurilor și riscurilor de corupție.

Urbanism

Orașe sustenabile. Semnul întrebării.

conf. dr. arh. Șerban Țigănaș

Arena m-a provocat de data aceasta să opinez despre sustenabilitatea orașelor, un subiect foarte discutat în prezent. Provocare acceptată.

Sustenabilitatea este un cuvânt care a intrat de mai bine de două decenii în vocabularul curent. Pe măsură ce a fost tot mai mult folosit și-a erodat sensul și s-a devalorizat prin suprautilizare. Este soarta tuturor noțiunilor și conceptelor importante care prin preluare sunt de prea multe ori abuzate, atașate inoportun și folosite în marketing nesincer. Ce înseamnă de fapt sustenabil? Înseamnă durabil, responsabil, nepoluant, utilizator rezonabil al resurselor, care nu risipește, cumpătat, rezilient și regenerativ, atent cu mediul și generos cu societatea. Iată o colecție de termeni care pot împreună defini sustenabilitatea, o noțiune complexă bazată

pe o idee centrală referitoare la consumul rezonabil de resurse în prezent, astfel încât viitorul să rămână posibil din perspectiva posibilei epuizări a acestora.

Când vorbim de sustenabilitate trebuie să amintim cei trei piloni la care se referă: mediul, economia și societatea, dar și factorul transversal care îi atinge pe toți, cultura. Sunt orașele sustenabile? În mod cert nu, în general, mai ales pentru că orașele sunt complexe și neomogene, având părți funcționale și valoroase în același timp cu părți, zone decăzute, cu diferite probleme, de reparat. Există orașe mai mult sau mai puțin sustenabile, intuitiv vorbind. Atât timp cât componentele și sistemele care constituie orașele nu sunt sustenabile în sine, luate separat, este imposibil ca orașul să fie sustenabil ca întreg.

conf. dr. arh. Șerban Țigănaș

Făcând "zoom in" descoperim moleculele din care sunt alcătuite orașele, clădirile. Clădirile pot fi sustenabile. Știm să le apreciem și să le evaluăm prin sistemele de certificare a ceea ce numim generic clădiri verzi. Pe lângă acestea mai avem în oraș sisteme de rețele, infrastructură, mobilitate, energie, deșeuri, resurse în general, care pot fi toate evaluate din perspectiva sustenabilității. Revin la întrebare: pot fi orașele sustenabile? Da, ar trebui să fie și logic, pornind de la starea componentelor, ar putea să fie evaluate ca atare.

Cât de aproape sunt orașele de acest deziderat? Dacă privim starea clădirilor constatăm că sustenabilitatea este mai degrabă o excepție decât situația comună, chiar dacă în anumite locuri acestea sunt mai numeroase, în timp ce în altele sunt rare de-a binelea. Nu este, însă, doar starea clădirilor în joc. Trebuie să vorbim de concepție și planificare, de gestiune și utilizare, de comportamente standard și de eforturile făcute de comunități în acest sens, adică de cât de mult investesc în sustenabilitate atât autoritățile, cât și investitorii sau cetățenii. Poate discuția este mai ușoară dacă privim orașele ca având hard și soft, la fel cu mașinile de calcul. Hardul este ceea ce este construit, iar softul este reprezentat de modul în care este folosit orașul, inclusiv politicile, regulamentele și aspirațiile celor care îl locuiesc și folosesc. Oamenii trebuie să înțeleagă ce înseamnă sustenabilitatea orașului și să își dorească să contribuie la aceasta. Ei

sunt contextul necesar pentru ca orașul să progreseze în sensul maximizării gradului de sustenabilitate pe care îl poate atinge. Atitudinea NIMBY nu are ce căuta într-o astfel de întreprindere. Contribuția oamenilor pentru sustenabilitate se fundamentează prin educație și durează. Unde se deslușește conceptul de sustenabilitate? La școală, la facultate, la locul de muncă și cine e responsabil cu buna înțelegere și deprindere a acestuia? Fiecare oraș are problemele lui, asemănătoare generic dar foarte diferite ca dozaj și nuanțare. Vorbim de resurse, de patrimoniu, de accesibilitate, de locuri de muncă, de servicii publice și private și de guvernanta. Ceea ce numim ecosistem urban are un echilibru instabil, sau mai bine zis dinamic, evolutiv, în care trebuie să intervii în permanență pentru a corecta sau a ajuta la menținerea rezonabilă a acestuia. Această misiune este foarte grea. Legile nescrise ale cererii și ofertei nu sunt suficiente. Triada ieftin, rapid și de calitate nu este aplicabilă, nu este posibilă. Sustenabilitatea are costuri crescute față de dezvoltarea speculativă și oportunistă. Bineînțeles, aceste costuri se acoperă în timp și au efecte directe și indirecte. Nu sunt însă ușor de acceptat pentru că presupun solidaritate, o formă de conștiință care presupune la rândul ei costuri suplimentare. Cu cât un oraș este mai bun, mai atractiv, mai apreciat, cu atât devine mai scump și mai puțin accesibil, ceea ce se întoarce împotriva sa într-un fel sau în altul.

Un exercițiu strict financiar ar putea spune că ar fi ideal să câștigi banii undeva și să trăiești cu ei altundeva, unde puterea de cumpărare e mai mare. Nomadismul digital e o soluție de acest tip, dar nu e accesibilă oricui și nicidecum generalizabilă. Experiențe recente arată că brain drain și migrația pentru a ieși din sărăcie și calamitate se îndreaptă firesc către locurile atractive, în care creează, prin numere mari, noi probleme, afectând gradul de sustenabilitate odată atins.

Orașul poate fi planificat și gestionat, dar oamenii nu. Oamenii pot fi doar educați și atrași sau convinși. Mecanismele necesare pentru o sustenabilitate avansată presupun modele mai complexe, monitorizate, cu costuri pe măsură. Lupta cu fenomenele infraționale e și ea o parte din problemă. Unele fenomene pot fi substanțial reduse, poate chiar eradicate. Suntem într-un mod evident într-o cursă contra cronometru pentru creșterea substanțială a sustenabilității orașelor. E nevoie de principii, modele, ghiduri, exemple de bune practici și toate acestea nu pot avea efecte notabile decât dacă reușim să accelerăm semnificativ sinergiile și convergențele. Acum, când asistăm la căderi în formule pe care le credeam definitiv abandonate, în care unii încearcă să își construiască viitorul prin abilitatea de a folosi tehnologii în scop criminal, iar alții și-au scos tancurile și rachetele și trag cu ele în tot ce mișcă, o solidaritate pentru sustenabilitate îmi pare mai îndepărtată dacă nu chiar imposibilă. Nu cred că putem progresa într-un incrementalism leneș. Nu cred că avem șanse reale ameliorând situațiile actuale. Sunt convins că ne apropiem de nevoia unui salt important și de aceea marea resetare, în sine, pare un concept inevitabil. Dar cum să o faci, printr-o criză care obligă sau prin voluntariat unanim? Suntem parcă mai aproape de prima variantă, deși pare dură și cu sacrificii.

Orașele pot fi cu adevărat sustenabile doar pe baza unui alt model etic. Inteligența artificială de care ne temem justificat că poate deveni suportul pentru noi forme de autocrație, promite totuși un potențial fără precedent. Avem mare nevoie de un cadru just de lucru cu mașinile de calcul. Nu putem visa la sustenabilitate fără a avea date și fără a le monitoriza riguros, proces care trebuie să fie obiectiv și sigur, nu manipulat politic.

Vedem astăzi cum intențiile, adevărul și faptele sunt ascunse sau declarate a fi cu totul altceva. Sustenabilitatea orașelor nu este compatibilă cu interpretarea viciată a realității și datelor obiective.

Orașele pot și trebuie să fie sustenabile. Punct. ■